

ภาษาเพื่อการสื่อสารในสื่อท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*

Language for communication in local mass media in three southern border provinces

ยูเนียนสาสมิต้า สามะมาะ**
unian00@yahoo.com

บทคัดย่อ

สื่อท้องถิ่นเป็นหนึ่งในช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่มีการนำเสนอออกมาในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ที่ต้องอาศัยภาษาเขียน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี ภาษามลายูอักษรไทย ภาษามลายูอักษรรูมี และภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอาหรับ เป็นต้น บทความนี้นำเสนอการศึกษาวิจัยสื่อท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อนำไปสู่แนวทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและสำรวจประเภท รูปแบบ และลักษณะของภาษาในสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและการเข้าใจภาษาต่างๆ (ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี ภาษามลายูอักษรรูมีและภาษามลายูปาดานีอักษรไทย) ของคนในพื้นที่ และ 3) วิเคราะห์ความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาต่างๆ ของคนในพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า สื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ประกอบด้วย 6 ประเภท คือ 1) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 2) นิตยสาร วารสารและจุลสาร 3) หนังสือ คู่มือและเอกสารทางวิชาการ 4) สื่อวิทยุและโทรทัศน์ 5) สื่อบุคคลในชุมชน และ 6) สื่อเฉพาะกิจในชุมชน (เช่น การ์ดต่างๆ แผ่นพับ โบปลิว โบประกาศ และป้ายชื่อต่างๆ) ส่วนผลการทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาต่างๆ ของคนในพื้นที่พบว่า คนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีทักษะความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาไทยดีที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวี และภาษามลายูอักษรรูมีตามลำดับ (ทั้งในระดับคำ ประโยค และเนื้อเรื่อง) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาภาษาและการสำรวจสถานการณ์ภาษาของประชากรไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตบางประการที่น่าสนใจคือ ค่าร้อยละของทักษะความเข้าใจต่ำกว่าทักษะการอ่าน (ในทุกภาษา) และผู้ให้ข้อมูลที่เรียนสายสามัญและศาสนาควบคู่กันมีทักษะการอ่านและความเข้าใจภาษาต่างๆ ดีกว่าผู้ที่เรียนสายสามัญอย่างเดียวหรือสายศาสนาอย่างเดียว เป็นต้น

คำสำคัญ: ภาษา, การสื่อสาร, สื่อท้องถิ่น, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

*บทความนี้มาจากโครงการวิจัยเรื่อง “การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของคนไทยเชื้อสายมลายูในสื่อท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนใต้” ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

**นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

Local mass media is an important communication channel for receiving information in the three southern border provinces of Thailand. Mostly, these are written forms of communication with several different writing systems including Thai, Jawi Malay, Patani Malay (Thai based script), Rumi Malay and others. This paper presents a study on the local mass media in the three southern border provinces in order to suggest guidelines for effective communication in the region. The purpose of this study is to 1) study and explore the form and style of language used in the local media in the three southern border provinces 2) test the reading and listening comprehension skills of people in the area in different languages (Thai, Jawi Malay, Rumi Malay and Patani Malay (Thai based script)) and 3) analyze the test results.

The research concluded that the local mass media that appear in the three southern border provinces include 6 types: 1) local newspapers (which are usually monthly) 2) magazines, journals and newsletters 3) manuals and technical documents. 4) radio and television. 5) local interpersonal media and 6) local specialized media (eg. cards, brochures, flyers, posters and signs). The majority of these media forms are in Thai and Jawi Malay. Furthermore, the characteristics of language form and usage in the media varies according to the type of media. The results of the test of the reading and listening comprehension skills in different languages reveal that the local people read and understand Thai the best, followed by Jawi Malay and Rumi Malay respectively (at all levels – word, sentence and story). Nevertheless, some observations are interesting. The comprehension levels were lower in percentage terms than reading skills (in all languages) and the scores (for both reading and listening) for informants who had done both general studies and religious studies was better than for those who had learned general studies or religious studies only.

Keywords: language, communication, local mass media, three southern border provinces

1. บทนำ

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยประชากรหลากหลายเชื้อชาติหรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า **พหุสังคม (plural society)** โดยร้อยละ 85 เป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูและอีกร้อยละ 15 เป็นคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีน (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2550) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้สถานการณ์การใช้สื่อมวลชนท้องถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย กล่าวคือ มีการใช้ภาษามลายูถิ่นในสื่อท้องถิ่นประเภทต่างๆ อย่างแพร่หลาย เช่น หนังสือเรียนที่ใช้ในโรงเรียนตาดีกา หนังสือเรียนที่ใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหนังสือเรียนที่ใช้ในสถาบันปอเนาะ เป็นต้น สื่อวิทยุและโทรทัศน์ สื่อบุคคลในชุมชน ป้ายชื่อหมู่บ้าน ป้ายสถานที่ ป้ายประกาศต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจสถานการณ์ทางภาษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พบว่า คนในพื้นที่มีความต้องการใช้ภาษามลายูถิ่นในการเรียนในระบบโรงเรียน ทั้งนี้เมื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอักษรที่ต้องการใช้พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้อักษรยาวีในการเขียนภาษามลายูถิ่นดังกล่าว รองลงมาคือ อักษรไทย และอักษรโรมัน ตามลำดับ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2550)

การสำรวจสถานการณ์ทางภาษาดังกล่าวเป็นเพียงการสำรวจความต้องการใช้ภาษา ซึ่งเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น เนื่องจากยังขาดการศึกษาประสิทธิภาพการใช้ภาษาต่างๆ ของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์การใช้สื่อต่างๆ ได้แพร่หลายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และมีความหลากหลายของภาษาเขียน เช่น ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี ภาษามลายูอักษรโรมัน ภาษามลายูถิ่นอักษรไทย ภาษาอาหรับ และอังกฤษ โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงลักษณะทางประชากรของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่ โดยเฉพาะความต้องการของคนในพื้นที่และประสิทธิภาพของการสื่อสาร อาจจะส่งผลที่ก่อให้เกิดการต่อต้านจากคนในพื้นที่ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน อย่างเช่น กรณีของป้ายชื่อหมู่บ้านที่มีประชาชนบางกลุ่มไม่เห็นด้วยกับการเขียนป้ายชื่อหมู่บ้านด้วยภาษาไทย จึงทำให้มีการทำลายป้ายในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การพันสีใส่ป้าย การถอดป้าย เป็นต้น

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาและสำรวจประเภท รายชื่อ รายละเอียด และเก็บรวบรวมสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสื่อสารและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในพื้นที่ผ่านสื่อท้องถิ่นประเภทต่างๆ รวมทั้งเป็นการสำรวจข้อมูลเพื่อหาจุดเริ่มต้นในการสร้างความเข้าใจและเข้าถึงระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ราชการในการแก้ปัญหาต่างๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2552)

ในขณะเดียวกัน การทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและเข้าใจในภาษาต่างๆ ของคนในพื้นที่ก็ถือว่ามีความสำคัญ เนื่องจากผลที่ได้จากการทดสอบสามารถไปใช้

ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนของหน่วยงานต่างๆในการใช้สื่อท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการผลิตสื่อต่างๆ ให้กับผู้ผลิตสื่อท้องถิ่นในพื้นที่และให้สอดคล้องต่อความต้องการและทักษะของผู้รับสารในท้องถิ่นมากขึ้น (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2552) ซึ่งเหตุผลต่างๆ ที่กล่าวมาล้วนเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาการสื่อสารมวลชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นและลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่งเพราะจากผลการศึกษาสำรวจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า ปัญหาความไม่เข้าใจกันที่เกิดขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัญหาทางการติดต่อสื่อสารกล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและตรงกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อเฉพาะกิจที่หน่วยงานภาครัฐจัดทำขึ้นส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย ในขณะที่ประชากรอีกจำนวนหนึ่งในพื้นที่ไม่สามารถอ่านหรือเข้าใจภาษาไทยได้ จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 ศึกษาและสำรวจประเภท รูปแบบ และลักษณะของภาษาในสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.2 ทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและการเข้าใจภาษาต่างๆ (ภาษาไทย ภาษามลายู อักษรยาวี ภาษามลายูอักษรโรมัน และภาษามลายูปาตานีอักษรไทย) ของคนในพื้นที่
- 2.3 วิเคราะห์ความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาต่างๆ ของคนในพื้นที่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้แบ่งวิธีการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 3.1 การศึกษาและสำรวจประเภท รูปแบบ และลักษณะของภาษาในสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้
  - 3.1.1 สำรวจประเภท รายชื่อ และรายละเอียดของสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดปริมาณของสื่อและแนวทางในการรวบรวมข้อมูล
  - 3.1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาในสื่อท้องถิ่น โดยจำแนกตามประเภทของสื่อ

3.1.3 สรุปและวิเคราะห์ผลรูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาแต่ละชนิดในเชิงปริมาณโดยคิดเป็นร้อยละประกอบการบรรยายและวิเคราะห์ผล

3.1.4 นำเสนอผลการสำรวจและบรรยายสรุป

3.2 การทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและการเข้าใจภาษาต่างๆ (ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรขอมวิ และภาษามลายูอักษรโรมัน) ของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.2.1 กำหนดขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) พื้นที่วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย และ 2) เนื้อหาการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พื้นที่วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย

- พื้นที่วิจัย คือ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยในแต่ละจังหวัดที่วิจัยได้คัดเลือกศึกษาสองพื้นที่คือ พื้นที่ในเขตเมืองและพื้นที่ในเขตชนบท

- ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ประชากรไทยเชื้อสายมลายูที่มีถิ่นฐานในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งหมด 387 คน แบ่งเป็นชาย 193 คน หญิง 194 คน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามช่วงอายุ ดังนี้

ช่วงอายุ 15 - 24 ปี จำนวน 108 คน (ชาย 54 คน หญิง 54 คน)

ช่วงอายุ 25 - 45 ปี จำนวน 108 คน (ชาย 54 คน หญิง 54 คน)

ช่วงอายุ 46 - 59 ปี จำนวน 108 คน (ชาย 54 คน หญิง 54 คน)

ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน (ชาย 31 คน หญิง 32 คน)

รวม 387 คน (ชาย 193 คน หญิง 194 คน)

2) เนื้อหาการวิจัยคือ งานวิจัยนี้เป็นการทดสอบเฉพาะทักษะการอ่านและความเข้าใจ (ฉะนั้นทักษะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากนี้ก็จะไม่มีการทดสอบแต่อย่างใด) ในภาษาไทย ภาษามลายูอักษรขอมวิ และภาษามลายูอักษรโรมัน ซึ่งเป็นภาษาที่มีการใช้และพบอยู่ทั่วไปในสื่อท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2.2 สร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบทดสอบซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้รับการทดสอบ

ส่วนที่ 2 การทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจระดับคำ

ส่วนที่ 3 การทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจระดับประโยค

ส่วนที่ 4 การทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและเข้าใจระดับเนื้อเรื่อง

นอกจากนี้ ได้มีการเพิ่มเติมการทดสอบทักษะการอ่านและความเข้าใจในภาษามลายู ถิ่นอักษรไทย รวมทั้งทักษะคิดที่มีต่อภาษาดังกล่าวด้วย จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ได้ทดลองใช้ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและยะลาจำนวนทั้งหมด 40 ชุด และครั้งที่ 2 ได้ทดลองใช้เฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานีจำนวน 20 ชุด และทำการปรับปรุงแก้ไข จนกระทั่งได้แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

3.2.3 วิธีการเก็บข้อมูล

หลังจากมีการระบุพื้นที่เก็บข้อมูลและจัดทำแบบทดสอบเสร็จสมบูรณ์แล้ว ทีมวิจัย ได้ประสานงานกับศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นประเด็นภาษา จังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการสรรหาผู้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในแต่ละพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ โดยผู้เก็บข้อมูลควรเป็นผู้ที่อาศัยในพื้นที่นั้นๆ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลเนื่องจากมีความคุ้นเคยกับพื้นที่และคนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม วิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบนั้น จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้ นักวิจัยผู้ช่วยเก็บข้อมูลสามารถใช้แบบทดสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งการประชุมฝึกอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเก็บข้อมูลภาคสนามได้จัดขึ้นจำนวน 2 ครั้ง หลังจากมีการฝึกอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเก็บข้อมูลภาคสนามเรียบร้อยแล้ว ก็ได้มีการแจกแบบทดสอบแก่นักวิจัยผู้ช่วยเพื่อนำไปเก็บข้อมูลจริงในพื้นที่

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลและนำเสนอข้อมูล

ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS ที่สามารถแสดงผลเป็นค่าร้อยละ (percentages) ซึ่งสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ต้องการได้เป็นอย่างดี รวมทั้งได้นำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแท่ง พร้อมทั้งมีการบรรยายประกอบเพื่อสรุปผลข้อมูลที่ได้มา

4. ผลการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 การศึกษาและสำรวจประเภท รูปแบบ และลักษณะของภาษาในสื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาและสำรวจสื่อท้องถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สื่อท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ประกอบด้วย 1) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น² 2) นิตยสาร วารสาร และจุลสาร 3) หนังสือ คู่มือและเอกสารทางวิชาการ³ 4) สื่อวิทยุและโทรทัศน์⁵ 5) สื่อบุคคลในชุมชน และ 6) สื่อเฉพาะกิจในชุมชน ซึ่งสื่อท้องถิ่นเหล่านี้มีลักษณะหรือรายละเอียดที่แตกต่างจากสื่อ

ทั่วไปๆ กล่าวคือ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และใกล้ตัวประชาชน เช่น ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การปฏิบัติคนในเดือนรอมฎอน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อท้องถิ่นที่ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีการใช้ภาษาไทยและภาษามลายูอักษรยาวีเป็นหลัก ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อสื่อ	ภาษาที่ใช้ในสื่อ (%)			
	ภาษาไทย	ภาษามลายูอักษรยาวี	ภาษามลายูอักษรโรมัน	ภาษาอื่น
1. หนังสือพิมพ์อามานดามัย	65	35		
2. หนังสือพิมพ์อาซาน	85		15	
3. หนังสือพิมพ์เสียงฟาตอนี	55	40		อังกฤษ 5
4. หนังสือพิมพ์สันติภาพแดนใต้	85			มลายูอักษรไทย 15
5. หนังสือพิมพ์กัมปง	85			อาหรับ 15
6. หนังสือพิมพ์ أكسچار الفسويغ	50	50		
7. วารสารสายตรงศาสนา رسالة الجمعة	55	40		อาหรับ 5
8. วารสารสายตรงศาสนา بيچارادغن راج نكري حاج عبدالقادر	50	50		
9. จุลสารการตักเตือนรายสัปดาห์ تذكرة ميغكوان	65			อาหรับ 35
10. วารสารอิสตรี	65	35		
11. วารสารสายตรงศาสนา	70	30		
12. วารสารข่าวศรีตรัง	100			
13. คู่มือบัตรทอง		100		
14. คู่มือสำหรับประชาชนทั่วไป “แนวทางการช่วยเหลือเยียวยาจิตใจผู้ที่กระทบจากสถานการณ์ชายแดนภาคใต้	50	50		
15. คู่มือการเลี้ยงแกะ	50	50		

ชื่อสื่อ	ภาษาที่ใช้ในสื่อ (%)			
	ภาษาไทย	ภาษามลายู อักษรยาวี	ภาษามลายู อักษรโรมัน	ภาษาอื่น
16. คู่มือการเลี้ยงโค-กระบือ	50	50		
17. คู่มือการเลี้ยงเป็ดเทศ	50	50		
18. เอกสารแนะนำการเลี้ยงโคขุน	50	50		
19. คู่มือการปลูกและการจัดการแปลง หญ้า	50	50		
20. คู่มือแนะนำการป้องกันโรค ไข้หวัดนก	50	50		
21. หนังสือรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โครงการแปลรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 16 (ฉบับประชาชน) ภาษามลายู อักษรยาวี		100		
22. แผ่นพับข่าวอินนุอัฟฟาน	70	25		อาหรับ 5
23. คู่มือประชาชนตำรวจภูธรภาค 9	50	50		
24. หนังสือ “ชุมชนปาฐกถาผู้นำ องค์กรมุสลิมโลก”	50	50		
25. หนังสือ “อิสลามกับความจริงที่ ต้องรู้”	50	50		
26. เอกสารประกอบการประชุมเชิง ปฏิบัติการเรื่อง “ยุทธศาสตร์การ สนับสนุนการศึกษาของนักศึกษา ไทยมุสลิมในต่างประเทศ”	50	50		
27. คู่มือ “อิสลาม ความจริงที่ต้อง เปิดเผย”	50	50		
28. หนังสือ “ชี้แจงข้อเท็จจริงการ บิดเบือนคำสอนศาสนาอิสลามใน เอกสาร เบอร์ญูฮาด คีปัดคานี”	100			

ชื่อสื่อ	ภาษาที่ใช้ในสื่อ (%)			
	ภาษาไทย	ภาษามลายู อักษรยาวี	ภาษามลายู อักษรโรมัน	ภาษาอื่น
29. หนังสือนโยบายความมั่นคง แห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดน ภาคใต้	25	25	25	อังกฤษ 25
30. เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการบริหาร จัดการมัสยิด”	60	40		
31. คู่มือประกอบการสัมมนาทาง วิชาการ “โครงการวัฒนธรรม สัมพันธ์ วัฒนธรรมสื่อสันติภาพ”	60		40	
32. การ์ดอวยพรวันฮารีรายอ	30	70		
33. การ์ดเชิญร่วมงานการกุศลเพื่อหา รายได้	70	30		
34. การ์ดเชิญร่วมงานมงคลสมรส หรือการ์ดแต่งงาน	70	30		
35. ประกาศโรงเรียนธรรมวิทยา มูลนิธิ จังหวัดยะลา	50	50		
36. ประกาศโรงเรียนอิสลาฮียะห์ จังหวัดยะลา	65	35		
37. ประกาศโรงเรียนศาสนิศธรรมวิทยา จังหวัดปัตตานี	65	35		
38. แผ่นประกาศเอื้ออาทรผู้สูงวัย เป็นวัฒนธรรมของคนไทย	50	50		
39. แผ่นพับธนาคารอิสลามแห่ง ประเทศไทย	75			อาหรับ 25
40. แผ่นพับเปิดประตูชีวิตใหม่ ร่วม ใจกำจัดโรคเรื้อน		100		
41. แผ่นพับโรคมะลาเรีย	50	50		
42. แผ่นพับโรงพยาบาลยะหริ่ง	100			

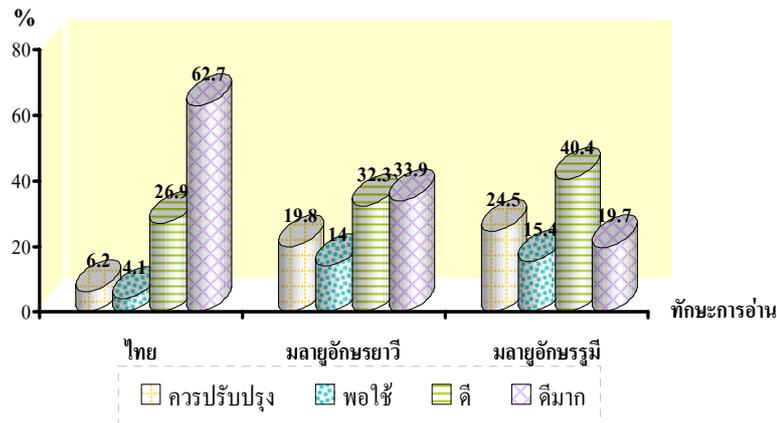
ข้อลื้อ	ภาษาที่ใช้ในลื้อ (%)			
	ภาษาไทย	ภาษามลายู อักษรยวี	ภาษามลายู อักษรรูมี	ภาษาอื่น
43. แผ่นพับเราจะเข้มแข็งและก้าวไป ข้างหน้า โดย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	50	50		
44. แผ่นพับความหลากหลายทาง วัฒนธรรม	70	30		
45. แผ่นพับแนะนำตัวผู้ลงสมัครรับ การเลือกตั้ง	75	25		

สำหรับรูปแบบและลักษณะภาษาของลื้อท้องถิ่นแต่ละประเภทข้างต้น มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามชนิดของลื้อ แต่โดยสรุปแล้ว ส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาไทยและภาษามลายูอักษรยวีเป็นหลัก ส่วนภาษามลายูอักษรรูมีและภาษาอาหรับใช้เป็นบางตอนหรือบางประโยค และยังพบว่า การใช้ภาษาต่างๆ เหล่านี้พบว่า ยังคงมีความผิดพลาดอยู่ โดยเฉพาะการใช้ภาษามลายู ทั้งภาษามลายูอักษรยวี และภาษามลายูอักษรรูมี ปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้แก่ การใช้คำผิด การใช้คำอุปสรรคผิด การทับศัพท์ การแปลผิด การยืมคำ ผิดหลักไวยากรณ์ และการพิมพ์ผิดหรือพิมพ์ตก แต่อย่างไรก็ตามประชาชนในพื้นที่ยังคงต้องการให้มีการใช้ภาษามลายูในลื้อท้องถิ่น เนื่องจากเป็นการเพิ่มทางเลือกแก่ประชาชนที่ไม่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทยได้ รวมทั้งจะเอื้อประโยชน์ต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มคนดังกล่าว

4.2 การทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและการเข้าใจภาษาต่างๆ (ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยวี และภาษามลายูอักษรรูมี) ของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2.1 ทักษะการอ่านภาษาต่างๆ ในระดับคำ

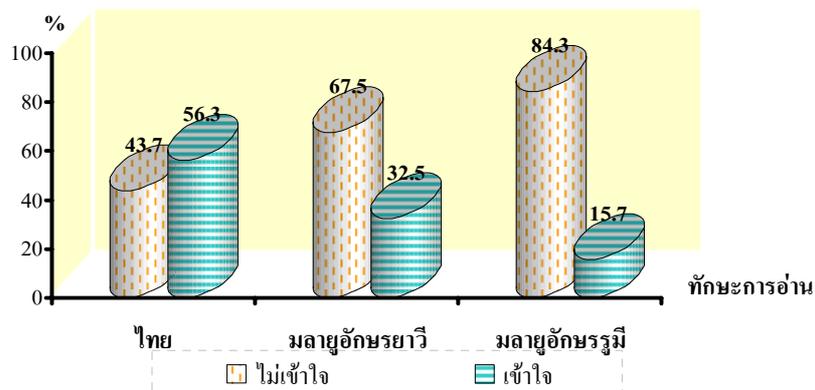
จากการทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยวี และภาษามลายูอักษรรูมีในระดับคำพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทักษะการอ่านภาษาไทยดีที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยวีและภาษามลายูอักษรรูมี ตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิเปรียบเทียบข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านในระดับคำ

จากแผนภูมิเปรียบเทียบทักษะการอ่านในระดับคำ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ทดสอบมีทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับคำสูงที่สุด ดังจะเห็นได้จากค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่มีทักษะการอ่านที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากมีจำนวนสูงถึง 62.7% ซึ่งสูงกว่าภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรโรมันที่มีเพียง 33.9% และ 19.7% ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาและเปรียบเทียบค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงพบว่า ภาษามลายูอักษรโรมันมีจำนวนสูงที่สุดคือ 24.5% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวี 19.8% และภาษาไทย 6.2% ตามลำดับ

นอกจากทักษะความสามารถในการอ่านภาษาไทยในระดับคำจะอยู่ในเกณฑ์ดีที่สุดแล้ว ทักษะความสามารถในการเข้าใจภาษาไทยในระดับคำก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สุดเช่นเดียวกัน ดังแผนภูมิ

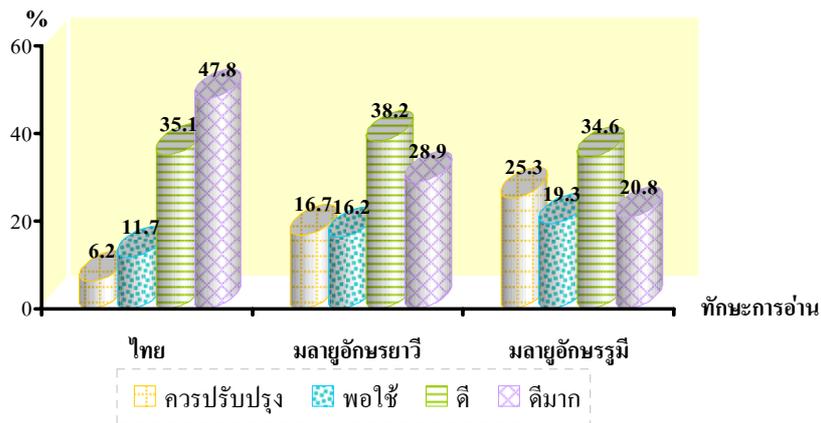

แผนภูมิที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะความเข้าใจในระดับคำ

จากแผนภูมิเปรียบเทียบทักษะความเข้าใจในระดับคำ พบว่า คำร้อยละของจำนวนผู้ที่มีทักษะความเข้าใจทางภาษาไทยสูงที่สุดคือ 56.3% ซึ่งสูงกว่าภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรรูมีที่มีเพียง 32.5% และ 15.7% ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาและเปรียบเทียบคำร้อยละของจำนวนผู้ที่ไม่เข้าใจพบว่า ภาษามลายูอักษรรูมีมีจำนวนสูงที่สุดคือ 84.3% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวี 67.5% และภาษาไทย 43.7% ตามลำดับ

4.2.2 ทักษะการอ่านภาษาต่างๆ ในระดับประโยค

จากการทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี และภาษามลายูอักษรรูมีในระดับประโยคพบว่า โดยภาพรวมแล้วผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทักษะการอ่านภาษาไทยดีที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรรูมีตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิเปรียบเทียบข้างล่างนี้

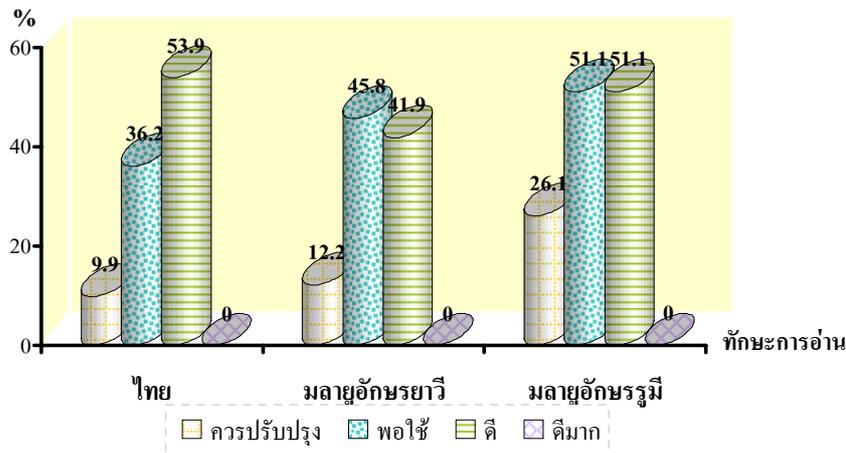

แผนภูมิที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านในระดับประโยค

จากแผนภูมิเปรียบเทียบทักษะการอ่านในระดับประโยค พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ทดสอบมีทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับประโยคที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากมีจำนวนมากที่สุด (โดยพิจารณาจากกราฟระดับดีมากและดี) ดังจะเห็นได้จากคำร้อยละของจำนวนผู้ที่มีทักษะการอ่านที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากมีจำนวนสูงถึง 47.0% ซึ่งสูงกว่าภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรรูมีที่มีเพียง 28.9% และ 20.8% ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาและเปรียบเทียบคำร้อยละของจำนวนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงพบว่า ภาษามลายูอักษรรูมีมีจำนวนสูงที่สุดคือ 25.3% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวี 16.7% และภาษาไทย 6.2% ตามลำดับ

สำหรับในส่วนของทักษะการเข้าใจภาษาต่างๆ ในระดับประโยคปรากฏว่า ทั้งสามภาษาไม่มีผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเลย ซึ่งแสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการสื่อสารหรือยังไม่สามารถอธิบายความหมายของประโยคตามความเข้าใจได้ถูกต้อง

ทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นข้อสังเกตสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เราทราบว่า ทักษะการอ่านและทักษะความเข้าใจของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน หรือสามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่สามารถอ่านได้ถูกต้องไม่ได้หมายความว่าเขาผู้นั้นจะมีความเข้าใจที่ดีและถูกต้องสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากกราฟของเกณฑ์ที่จะพบว่า ภาษาไทยมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรโรมัน ตามลำดับ ดังแผนภูมิ

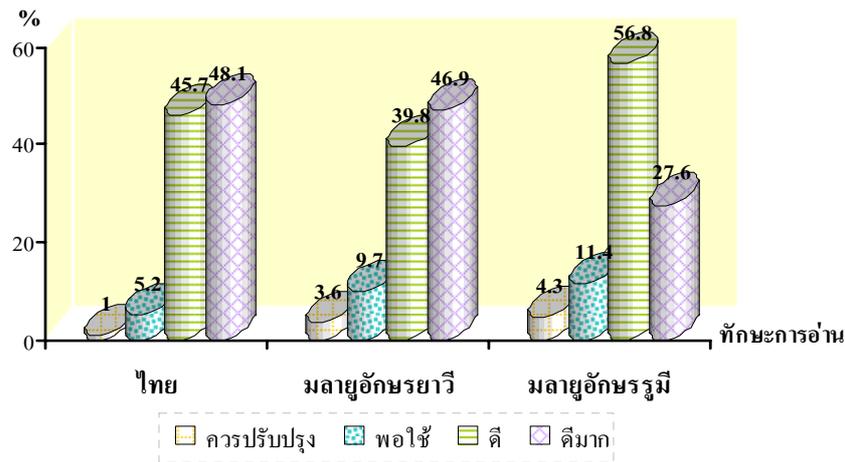

แผนภูมิที่ 4 การเปรียบเทียบทักษะความเข้าใจในระดับประโยค

จากแผนภูมิเปรียบเทียบทักษะความเข้าใจในระดับประโยค พบว่า ค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่มีทักษะความเข้าใจทางภาษาไทยสูงที่สุดคือ 53.9% ซึ่งสูงกว่าภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรโรมันที่คิดเป็นร้อยละ 41.9% และ 22.9% ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาและเปรียบเทียบค่าร้อยละของเกณฑ์ควรปรับปรุงพบว่า ภาษามลายูอักษรโรมันมีจำนวนสูงที่สุดคือ 26.1% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวี 12.2% และภาษาไทย 9.9% ตามลำดับ

4.2.3 ทักษะการอ่านภาษาต่างๆ ในระดับเนื้อเรื่อง

จากการทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี และภาษามลายูอักษรโรมันในระดับเนื้อเรื่องพบว่า โดยภาพรวมแล้วผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทักษะการอ่านและความเข้าใจภาษาไทยดีที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวีและภาษามลายูอักษรโรมัน ตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิเปรียบเทียบข้างล่างนี้

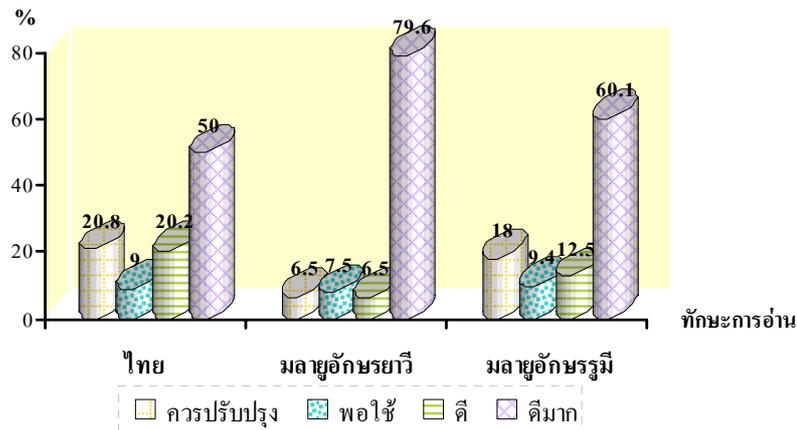

แผนภูมิที่ 5 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านในระดับเนื้อเรื่อง

จากแผนภูมิเปรียบเทียบทักษะการอ่านในระดับเนื้อเรื่อง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ทดสอบมีทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับเนื้อเรื่องที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากมีจำนวนมากที่สุด (โดยพิจารณาจากกราฟระดับดีมากและดี) ดังจะเห็นได้จากค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากมีจำนวนสูงถึง 48.1% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรยาวี (46.9%) และภาษามลายูอักษรโรมัน (27.6%) ตามลำดับ ในขณะที่ค่าร้อยละในเกณฑ์ดีแสดงผลออกมาดังนี้คือ ภาษามลายูอักษรโรมันมีค่าสูงสุดคือ 56.8% รองลงมาคือ ภาษาไทย (45.7%) และภาษามลายูอักษรยาวี (39.8%) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ค่าร้อยละที่แสดงออกมาในส่วนของเกณฑ์ควรปรับปรุงทำให้เราทราบว่า ภาษามลายูอักษรโรมันยังคงมีคะแนนสูงสุดอยู่คือ 4.3% รองลงมาคือภาษามลายูอักษรยาวี (3.6%) และภาษาไทย (1.0) ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า คนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคได้ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะและความชำนาญในการสื่อสารด้วยภาษาดังกล่าว

สำหรับทักษะความสามารถในความเข้าใจภาษาต่างๆ ในระดับเนื้อเรื่องปรากฏว่า ในเกณฑ์ดีมากภาษามลายูอักษรยาวีมีค่าสูงสุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรโรมัน และภาษาไทย ตามลำดับ หากพิจารณาจากกราฟของเกณฑ์ดีจะพบว่า ภาษาไทยมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรโรมัน และภาษามลายูอักษรยาวี ตามลำดับดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 6 การเปรียบเทียบทักษะความเข้าใจในระดับเนื้อเรื่อง

จากแผนภูมิเปรียบเทียบทักษะความเข้าใจในระดับเนื้อเรื่อง พบว่า หากพิจารณาจากค่าร้อยละของเกณฑ์ดีมากพบว่า ค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่มีทักษะความเข้าใจทางภาษามลายูอักษรยาวีสูงที่สุดคือ 79.6% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรโรมัน (60.1%) และภาษาไทย 50.0% ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาและเปรียบเทียบค่าร้อยละของเกณฑ์ควรปรับปรุงพบว่า ภาษาไทยมีจำนวนสูงที่สุดคือ 20.8% รองลงมาคือ ภาษามลายูอักษรโรมัน (18.0%) และภาษามลายูอักษรยาวี (6.5%) ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาต่างๆ (ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี และภาษามลายูอักษรโรมัน) ของคนในพื้นที่

จากผลการทดสอบความสามารถในการอ่านและความเข้าใจภาษาต่างๆ ของคนในพื้นที่ (ภาษาไทย ภาษามลายูอักษรยาวี และภาษามลายูอักษรโรมัน) สามารถวิเคราะห์และสรุปผลเป็นประเด็นๆ ได้ดังนี้

- ช่วงอายุและสายการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญต่อทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูล

หลังจากการวิเคราะห์ผลข้อมูลพบว่า ช่วงอายุและสายการศึกษาเป็นตัวแปรที่แสดงผลข้อมูลที่สามารถมองเห็นถึงความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ซึ่งในเบื้องต้นที่มิวิจัยเรียกทั้งสองตัวแปรนี้ว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจภาษาต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม ในส่วนของข้อมูลจากตัวแปรอื่นๆ ที่มิวิจัยก็ได้นำมาใช้ประกอบการอธิบายผลด้วยเช่นกัน เช่น ทีม

วิจัยได้นำผลข้อมูลของตัวแปรพื้นที่มาใช้ในการอธิบายถึงความแตกต่างของทักษะความสามารถของผู้ให้ข้อมูลกล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทโดยส่วนใหญ่แล้วมีทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจภาษามลาญอักษรยาวีดีกว่าผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในพื้นที่เมือง เป็นต้น

- ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทักษะการอ่านดีกว่าทักษะความเข้าใจ

จากการพิจารณาและเปรียบเทียบค่าร้อยละระหว่างทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูลพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วค่าร้อยละของทักษะความสามารถในการอ่านสูงกว่าค่าร้อยละของทักษะความสามารถในความเข้าใจ ทำให้เป็นที่ประจักษ์ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทักษะความสามารถในการอ่านดีกว่าทักษะความเข้าใจ ซึ่งเป็นผลจากการจัดการศึกษาโดยทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่ให้ความสำคัญหรือเน้นความถูกต้องมากกว่าความเข้าใจ กล่าวคือ เป็นกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ได้อย่างถูกต้องเพียงอย่างเดียว โดยที่ผู้เรียนต้องใช้สมองส่วนใหญ่สำหรับการจดจำหรือท่องจำสิ่งต่างๆ ที่เรียนและขาดการฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์หรือจินตนาการ ทำให้ทักษะความสามารถในความเข้าใจมีไม่มาก

- ผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในช่วงอายุ 25 - 34 ปีมีทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจภาษาต่างๆ ดีกว่าช่วงอายุอื่นๆ

จากการศึกษาผลการทดสอบโดยจำแนกตามช่วงอายุพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในช่วงอายุ 25 - 34 ปีมีทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจดีกว่าช่วงอายุอื่นๆ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวทำให้สันนิษฐานได้ว่า เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าวมีทักษะการอ่านและความเข้าใจที่ดี เนื่องจากเป็นช่วงอายุของกลุ่มคนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับที่สูงหรือกลุ่มคนวัยทำงานซึ่งผ่านกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างๆ พร้อมทั้งมีโอกาสได้ใช้ทักษะทางภาษาที่มีอยู่สำหรับการศึกษาหรือการทำงานอยู่เสมอและต่อเนื่อง ทำให้ทักษะการอ่านและความเข้าใจภาษาต่างๆ ดีกว่าผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในช่วงอายุอื่นๆ

- ผู้ให้ข้อมูลที่เรียนสายสามัญและศาสนาควบคู่กันมีทักษะการอ่านและความเข้าใจภาษาต่างๆ ดีกว่าผู้ที่เรียนสายสามัญอย่างเดียวหรือสายศาสนาอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาข้อมูลโดยจำแนกตามสายการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เรียนสายสามัญและศาสนาควบคู่กันมีทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจดีกว่าผู้ให้ข้อมูลที่เรียนสายสามัญอย่างเดียวหรือสายศาสนาอย่างเดียว ทั้งนี้หากวิเคราะห์ถึงระบบการเรียนสายสามัญและศาสนาควบคู่กันหรือที่รู้จักกันในนาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการเรียนทั้งสายสามัญและศาสนาควบคู่กันไป โดยได้แบ่งการเรียนออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เรียนสายสามัญหมายถึง มีการจัดการเรียนการ

สอนเหมือนโรงเรียนมัธยมในสังกัดรัฐบาลทั่วไป คือ เรียนสาระวิชาพื้นฐานต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น โดยมีบุคลากรที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิจาก กระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนมีการใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน และ 2) **เรียนสายศาสนา** หมายถึง มีการจัดการเรียนการสอนสาระวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนา อิสลามซึ่งมุสลิมทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ เช่น เตาฮีด (หลักศรัทธา) ฟิกฮ์ (หลักปฏิบัติ) หะดีษ (วจนะของท่านศาสดา) ตัฟซีร์ (อรรถาธิบายอัลกุรอาน) และภาษามลายู เป็นต้น โดยมี บุคลากรผู้สอนที่มีความรู้เฉพาะด้านและเป็นคนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากกลุ่มประเทศมุสลิม ไม่ว่าจะกลุ่มประเทศในตะวันออกกลางหรือกลุ่มประเทศใน แหลมมลายู ในขณะที่บางคนอาจจะได้รับการศึกษาจากสถาบันปอเนาะในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม บุคลากรที่สอนสายศาสนาจะต้องสื่อสารภาษามลายูได้ เนื่องจากการสอนแบบดังกล่าว จะใช้ภาษามลายูเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถือว่า สอดคล้องกับสภาพ พื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่แบบพหุภาษาพหุ วัฒนธรรมกล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่มีทั้งคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูและคนไทยพุทธอาศัยอยู่ ร่วมกัน ซึ่งต่างก็มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและจำเป็นต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของภาษาที่คนในพื้นที่จำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งภาษามลายูและภาษาไทยควบคู่กัน ฉะนั้น การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการใช้ทั้งภาษามลายูและ ภาษาไทยเป็นสื่อควบคู่กันจึงทำให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยที่ดีขึ้นเนื่องจากการ ถ่ายโอนทักษะการเรียนรู้จากภาษามลายูสู่ภาษาไทย ตลอดจนมีการเชื่อมโยงจากภาษา มลายูสู่ภาษาไทยโดยอาศัยการถ่ายโอนความหมาย (คำศัพท์) และความเข้าใจจากภาษามลายู สู่ภาษาไทย ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาแบบหนึ่ง

5. สรุป วิเคราะห์ และอภิปรายผล

จากการศึกษาและสำรวจประเภท รูปแบบ และลักษณะของภาษาในสื่อท้องถิ่นที่ ปรากฏในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถสรุปได้ว่า สื่อท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีความสำคัญต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในพื้นที่ ดังจะเห็นได้จาก จำนวนและประเภทของสื่อที่พบว่า มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลายประเภทด้วยกัน ตลอดจน มีการใช้ภาษาต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาไทยและภาษามลายูอักษรยาวีเป็นหลัก ส่วน ภาษามลายูอักษรโรมันและภาษาอาหรับใช้เป็นบางตอนหรือบางประโยค และจากการ ตรวจสอบและวิเคราะห์สื่อที่ได้มาในเบื้องต้นพบว่า สื่อบางอย่างยังคงพบความผิดพลาดของ การใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของภาษามลายูอักษรยาวีที่ยังคงมีการใช้คำผิด การใช้ คำอุปสรรคผิด การทับศัพท์ การแปลผิด การยืมคำ ผิดหลักไวยากรณ์ และการพิมพ์ผิดหรือ

พิมพ์ตก เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการสื่อสารอย่างยิ่งซึ่งบางครั้งอาจส่งผลทำให้ผู้รับสารไม่สามารถเข้าใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบทักษะความสามารถในการอ่านและความเข้าใจของคนในพื้นที่ที่พบว่า คนในพื้นที่มีทักษะการอ่านและเข้าใจภาษามลายูทั้งอักษรยาวีและอักษรโรมันต่ำกว่าภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลออกมาเช่นนี้คือ ลักษณะของภาษามลายูที่ใช้ในสื่อมวลชนท้องถิ่นยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์เท่าที่ควร ซึ่งส่งผลทำให้ผู้รับสารไม่สามารถเข้าใจได้แม้ว่าจะสามารถอ่านได้ก็ตาม สิ่งต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการศึกษาและพัฒนาภาษามลายูอักษรยาวีให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารในสื่อมวลชนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลดีต่อทัศนคติของคนในพื้นที่ที่ต้องการให้มีการใช้ภาษามลายูอักษรยาวีทั้งในการสื่อสารและการศึกษา

เชิงอรรถ

¹ สื่อมวลชนท้องถิ่น หมายถึง สื่อที่ผลิตขึ้นมาเผยแพร่เฉพาะท้องถิ่นหรือชุมชน เช่น วิทยุชุมชนในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ประจำจังหวัดหรือชุมชน ผู้นำชุมชน ป้ายประกาศ โปสเตอร์ แผ่นพับ หนังสือเล่มเล็ก การจัดนิทรรศการ เป็นต้น (อุบลวรรณ ปิติพัฒน์ โฆษิต, 2551)

² สื่อประเภท 1) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 2) นิตยสาร วารสารและจุลสาร 3) หนังสือ คู่มือและเอกสารทางวิชาการ และ 4) สื่อวิทยุและโทรทัศน์ จัดอยู่ในประเภทสื่อมวลชนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นสื่อที่เผยแพร่ไปยังคนกลุ่มใหญ่หรือประชาชนทั่วไปในสังคม

³ สื่อประเภทหนังสือ คู่มือและเอกสารทางวิชาการในที่นี้หมายถึง สื่อบางประเภทที่ใช้กันอยู่ในระบบการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น โรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถาบันปอเนาะ ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในระบบการศึกษาของพื้นที่ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย ฉะนั้น สื่อบางอย่างที่ใช้กันอยู่ในระบบการศึกษาดังกล่าวจึงสามารถจัดอยู่ในประเภทสื่อมวลชนท้องถิ่น (Local Mass Media) เนื่องจากเป็นสื่อที่เผยแพร่ไปยังคนกลุ่มใหญ่หรือประชาชนทั่วไปในพื้นที่และเป็นสื่อที่ผลิตขึ้นในท้องถิ่นหรือในพื้นที่เพื่อเผยแพร่ในท้องถิ่นโดยมีเนื้อหาที่เฉพาะและเหมาะสมกับท้องถิ่น

⁴ ภาษามลายูที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนในที่นี้ หมายถึง ทั้งภาษามลายูถิ่นปาดานี ซึ่งผู้สอนจะใช้ในการอธิบายเนื้อหาที่เรียนแก่นักเรียน ภาษามลายูกลางอักษรยาวี ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ในการอ่านตำราเรียนและเขียนหนังสือ และภาษามาเลเซียหรือภาษามลายูอักษรโรมันที่ผู้สอนจะใช้ในการสอนรายวิชาต่างๆ เช่น วิชาภาษามลายู ภูมิศาสตร์ และเรียงความภาษามลายูอักษรโรมัน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ผู้เรียนก็ต้องใช้ในการอ่านตำราเรียนและเขียนหนังสือด้วยเช่นกัน

⁵ ทั้งภาษามลายูถิ่นปาดานี ภาษามลายูกลางอักษรยาวี และภาษามลายูอักษรโรมัน

เอกสารอ้างอิง

- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (2550). *โครงการวิจัยภาษามลายูท้องถิ่นในประเทศไทย: การศึกษาสถานการณ์ทางภาษา การพัฒนาและการวางแผนการใช้ภาษาเพื่อการศึกษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระยะที่ 1)*. ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (2552). *รายงานความก้าวหน้า โครงการวิจัยเรื่อง “การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของคนไทยเชื้อสายมลายูในสี่ท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนใต้”*. ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.